

receptory, které blokují adhezi patogenu na povrch epitelální buňky a snižují riziko vzniku infekce (10). Dále bylo prokázáno, že posilují funkci střevní bariéry, podporují správný vývoj imunitního a nervového systému, modulují reakci střevních buněk a snižují riziko onemocnění nekrotizující enterokolitidou (11).

Jednotlivé funkce či struktury OMM jsou u každé matky jedinečné a označují se jako mléčný glykobiom (12). V dnešní době nám obrovský vědecký pokrok v rámci posledních let umožňuje vyrábět syntetické OMM, které se strukturou OMM podobají a přidávají se do mléčných kojeneckých výživ (10).

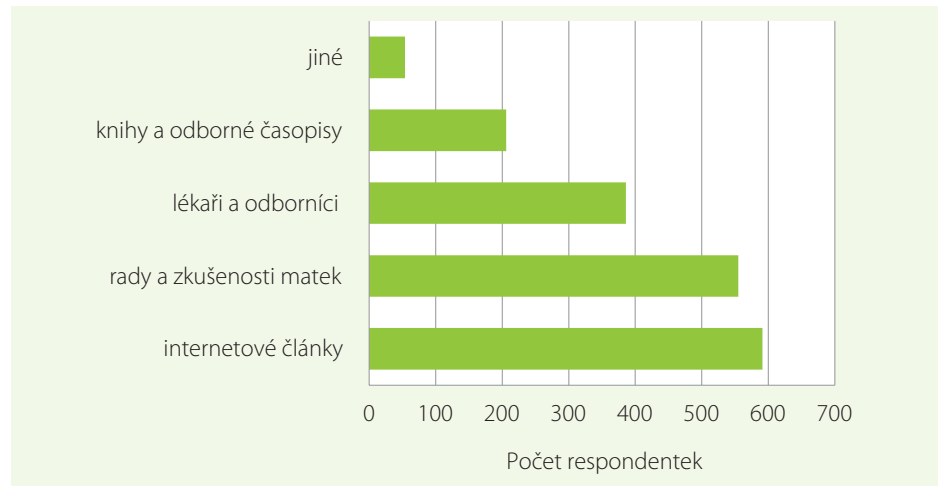
Matky leckdy z různých důvodů nemohou kojít, a tak děti dostávají mléčnou kojeneckou výživu na bázi kravského mléka. Některé tyto náhražky jsou doplněny o prebiotické oligosacharidy s cílem alespoň částečně napodobit MM, které oproti náhražkám obsahuje oligosacharidů mnohem více a jsou navíc strukturně významně rozmanitější (13). Podle Evropské komise se syntetické OMM řadí mezi nové potraviny. Do kojeneckých formulí se přidávají v koncentraci 1,2 g/l, a to buď 2'-fukosyllaktóza (2'-FL) nebo kombinace v poměru 2:1 v rekonstituované formuli 2'-FL/lakto-N-neotetraóza (LNnT) (14, 15). Podle Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA, European Food Safety Authority) jsou tyto syntetické OMM považovány za bezpečné. Mimo 2'-FL a LNnT vyráběných bakteriální fermentací nebo enzymovou konverzí mohou být do kojeneckých formulí přidávány i OMM jako je 3-FL (3-fukosyllaktóza), DFL (difukosyllaktóza), směs 2'FL/DFL, LNT (lakto-N-tetraóza), 3'-SL (3'-sialyllaktóza) a 6'-SL (6'-sialyllaktóza) (16).

Zatímco pozitivní účinek kojení a MM je veřejně známý, prospěšnost OMM stále nedosáhla své zasloužené popularity. Toto téma je v posledním desetiletí velmi aktuální a díky probíhajícím studiím by mohlo do budoucna zlepšit životní podmínky mnoha narozeným dětem.

Materiál a metody

Cílem tohoto výzkumu bylo zmapování znalostí těhotných a kojících žen o OMM a velmi stručným textem je o nich informovat. Anonymní dotazník obsahoval 15 otázek, týkající se sociodemografických informací o respondentkách, složení MM a význam OMM ve výživě kojenců od ledna do února roku

Graf 1. Získání informací

2023. Těhotným ženám a kojícím maminkám byl poskytnut dotazník elektronicky pomocí internetového odkazu přes určité skupiny na sociálních sítích, který zajistil rychlý, jednoduchý a velký přísun dat. Dotazníkové šetření bylo určeno pro těhotné a kojící ženy, žádné jiné specifické kritéria nebyla stanovena. Do dotazníkového šetření se zapojilo 861 respondentek z celé České republiky, které byly srozuměny se zpracováním dat pro tento účel. Žádný z odevzdaných dotazníků nebyl vyřazen pro chybné vyplnění. Všechny výstupy z dotazníku byly zpracovány pomocí grafů a tabulek a doplněny o textový komentář. Pro statistické vyhodnocení byla použita analýza dat pomocí kontingenčních tabulek.

Výsledky a diskuze

Dotazníkové šetření je řazeno mezi metody kvantitativního výzkumu, které nám umožnilo získat za krátký časový úsek velké množství informací od většího počtu respondentů než jiné metody šetření. V první části dotazníkového šetření byl sestaven sociodemografický profil respondentek a získány základní informace pro přesnou charakterizaci. Jednalo se o 861 těhotných žen v rozmezí věku 17–45 let, jejichž průměrný věk byl téměř 26 let. Většina dotazovaných žen (46%) měla dokončené vysokoškolské vzdělání a pouze 4% měla dokončené povinné základní vzdělání. V dotazníkovém šetření byla nejvíce zastoupena kategorie matek, které čekal již druhý porod (45,2%).

Většina respondentek nejčastěji uváděla jako zdroj informací pro správné kojení internetové články (68,6%) a rady a zkušenosti ostatních matek (64,5%) (Graf 1). Tento výsle-

dek byl pravděpodobně ovlivněn vzorkem respondentek oslovených na sociálních sítích pro nastávající maminky. Pro kojící matky je to cenný prostředek, jak klást otázky a přijímat rychlé odpovědi od jiných matek s podobnými zkušenostmi. S nárůstem používání chytrých telefonů se online sociální sítě stávají klíčovým, rychlým a snadno dostupným zdrojem informací pro kojící matky a mohou být strategicky začleněny do budoucích intervencí na podporu kojení s cílem zvýšit jeho míru (17). Méně než polovina dotazovaných žen (44,8%) získává informace od svého lékaře či vyhledá pomoc od odborníka jako je například laktační poradkyně. Nejméně se budoucí maminky uchylují k vyhledávání informací v knihách a odborných časopisech (24%).

Jako další variantu získání informací ohledně kojení uváděly respondentky například rady od rodinných příslušníků, krátkodobé semináře, podpůrné skupiny na sociálních sítích, vlastní zkušenosti, ale i přirozenou mateřskou intuici.

Otázka v rámci všeobecné informovanosti budoucích maminek o kojení, MM a celkovém povědomí o oligosacharidech byla velmi pozitivní (Graf 2). O změně složení mléka během

Graf 2. Povědomí o změně složení MM během laktace

